

A visszafogott reakciókon túl: a közel-keleti konfliktus Kína szemszögéből

MKI Nézőpont

A Magyar Külügyi Intézet rendszeres kiadványa.

Kiadó:

© Magyar Külügyi Intézet, 2026.

Szerző(k):

Goreczky Péter

Lektorálta:

Vass Ágnes

Korábbi kiadványainkat megtekintheti az [Intézet](#) weboldalán.

Borítókép forrás: Shutterstock

Goreczky Péter, vezető kutató, MKI

A VISSZAFOGOTT REAKCIÓKON TÚL: A KÖZEL-KELETI KONFLIKTUS KÍNA SZEMSZÖGÉBŐL

Az olajimport veszélyeztetésén túl a közel-keleti háború negatív gazdasági következménye Kína számára, hogy instabillá és kiszámíthatatlanná tesz egy olyan régiót, amely egyre fontosabb partnere gazdasági szempontból. A globális fogyasztás visszaesése negatívan érintheti az ország gyártó iparágait, emellett pedig a konfliktus a technológiai szétválást is tovább gyorsíthatja. A jelenleg zajló háború megmutatta azt is, hogy a Sanghaji Együttműködés Szervezete nem „keleti NATO”. Kína igyekszik felhasználni a konfliktust, hogy erősítse befolyását Délkelet-Ázsiában, ám a status quo megváltoztatását célzó kínai katonai akciónak egyelőre kevés az esélye.

Az Irán ellen február 28-án indított amerikai-izraeli háború kínai vonatkozásait alapvetően két szempontból kiindulva, egyrészt a gazdasági következmények, másrészt a biztonság- és regionális politikára gyakorolt hatások mentén érdemes megvizsgálni. Ami a közel-keleti háború gazdasági vonatkozásait illeti, nyilvánvalóan a kibontakozó olaj- és energiaválság kívánkozik az első helyre. Kína a világ legnagyobb kőolaj importőre, és ez a kitettség annak ellenére is fenn fog maradni a következő években,¹ hogy Peking kiemelten kezeli a hazai kitermelés felfuttatását, illetve az elektromobilitásra való átállást. Kína kőolaj importjának 54%-a 2024-ben a Közel-Keletről érkezett,² így nem nehéz belátni, hogy egy elhúzódó fegyveres konfliktus a térségben komoly problémákat okozhat az ország olajellátásában. Hogy egyelőre nem beszélhetünk még olajkrízisről Kína esetében, annak oka az, hogy az ország kőolaj tartalékai becslések szerint 3-4 hónapra elegendőek. A háború elhúzódása esetén azonban Pekingnek is helyettesítő importforrás után kell néznie, ez pedig valószínűleg Oroszország lesz. Ezzel együtt

1 Chen Aizhu és Sam Li, „China's record oil output reaches limits of what's possible,” *Reuters*, 2026. március 20., <https://www.reuters.com/business/energy/chinas-record-oil-output-reaches-limits-whats-possible-2026-03-20/>.

2 Tasmín Lockwood, „Where China gets its oil,” *Visual Capitalist*, 2026. március 6., <https://www.visualcapitalist.com/mapped-where-china-gets-its-oil/>.

Kína - ha csak lehetséges - el akarja majd kerülni az orosz olajtól való túlzott függést. Minden esetre a konfliktus következményeként Peking várhatóan tovább fokozza az energiabiztonság érdekében tett erőfeszítéseit, a megújuló energiaforrásokra való átállást és a beszerzési források diverzifikálását.

Az olajválságon túlmenően Kína számára az iráni háborúnak két számottevő gazdasági kockázata is van. Egyrészt a Közel-Kelet országainak finanszírozási lehetőségei és energiahordozó készletei, illetve Kína gyártási kapacitásai és infrastruktúra-fejlesztési tapasztalata olyan egymást kiegészítő tényezők, amelyekre építve az elmúlt években látványosan fejlődtek Peking kapcsolatai a régióval - amely most instabillá és kiszámíthatatlanná vált. Az Öböl-menti államok 2024-ben 257 milliárd dollár értékben kereskedtek Kínával, ami 14,2%-os növekedést jelent éves szinten.³ Ezzel Kína az öböl-menti államok első számú kereskedelmi partnerévé lépett elő, megelőzve a nyugati országokat. Emellett egyre több kínai vállalat tevékenykedik a régióban, egyedül az Egyesült Arab Emírátsokban 8000 cég volt jelen 2025-ben. Irán esetében a gazdasági kapcsolatok némileg eltérően alakulnak. Egyrészt a kereskedelmi volumen növekedése ingadozásokat mutat, másrészt az áruforgalom szerkezete kevésbé diverzifikált mint a többi térségbeli állam esetében. Kínába irányul az iráni olajexport mintegy 90%-a, ez a mennyiség ugyanakkor az ázsiai ország olajimportjának csupán 13-14%-át teszi ki, vagyis Irán sokkal inkább függ Kínától, mint fordítva. Hasonlóan erős aszimmetriáról a többi öböl-térségbeli partner kapcsán nem beszélhetünk.

Az iráni háború másik fő kockázata Kínára nézve, hogy az olajárak robbanása világszerte visszafoghatja a fogyasztást, ami pedig nyilvánvalóan érzékenyen érintené az exporttól továbbra is erősen függő kínai gazdaságot. A globális gazdasági növekedés hirtelen visszaesése a kínai gyártószektorban amúgy is problémákat okozó kapacitásfelesleg növekedéséhez és a vállalati profitráták további csökkenéséhez vezetne, meggyengítve a cégek pénzügyi helyzetét. Következményként a bérnövekedés további lassulására lehet számítani, aminek hatására a belső fogyasztás sem fog bővülni a kívánt ütemben. Ráadásul az energiaárak emelkedésére különösen érzékeny európai gazdaság újabb megrázkódtatással néz szembe, már pedig az EU Kína számára továbbra is az egyik kiemelten fontos exportreégió.

3 Xing Yi, „China tops trade partners in Gulf region,” *China Daily*, 2025. november 15., <https://global.chinadaily.com.cn/a/202511/15/WS6917db12a310d6866eb29a35.html>.

A konfliktus gazdasági következményei között érdemes megemlíteni a technológiai dimenziót is. Az amerikai hadsereg által Irán ellen végrehajtott, mesterséges intelligenciával támogatott támadások rávilágítanak arra, hogy Kína szempontjából egyre sürgetőbbé válik a technológiai önellátás. A Pentagon ugyanis a mesterséges intelligencia védelmi ökoszisztémába való beépítése céljából olyan cégekkel kötött szerződést, mint a Google vagy az OpenAI. Vagyis a mesterséges intelligenciában érdekelt amerikai Big Tech cégek már nem pusztán kereskedelmi szereplők, hanem az amerikai védelmi rendszer részei, ami pedig bizalmi és ellátási láncsal kapcsolatos aggályokat vet fel Peking részéről. Kína már eddig is a hazai gyártású chippek és a mesterséges intelligencia infrastruktúrájának fejlesztését ösztönözte annak érdekében, hogy csökkentse a külföldi beszállítóktól való függőséget, ez pedig várhatóan tovább fog gyorsulni a mostani háború következtében.

Ami a közel-keleti konfliktus biztonság- és regionális politikai vonatkozásait illeti, az első tényező, amire érdemes rámutatni, hogy Peking az amerikai-izraeli támadásra viszonylag visszafogottan reagált, és az elmúlt hetekben sem tett mást, mint elítélte a katonai akciókat, az iráni vezetés likvidálását, és felszólította a feleket a párbeszédre. A kínai reakció igazából nem meglepő annak tükrében, hogy Peking hasonló álláspontot vett fel nemrég egy másik stratégiai partnere, Venezuela esetében, amikor az USA katonai erői őrizetbe vették az ország vezetőjét. Irán és Izrael 2024-es konfliktusa idején Kína hasonlóan kockázatkerülő magatartást tanúsított, különbség ugyanakkor, hogy Peking akkori megnyilvánulásaiban érzékelhető volt a motívum, miszerint a fejlett világ (Izrael és az őt támogató USA), illetve a Globális Dél egyik országa állnak szemben egymással, Kína pedig a krízis mielőbbi békés rendezésére való felhívásaival támogatja elsősorban Iránt. A mostani közel-keleti konfliktus ugyanakkor megmutatja azt is, hogy a kínai-iráni katonai kapcsolatok messze nem olyan szorosak, mint ahogyan a külvilág feltételezi, és a Sanghaji Együttműködés Szervezete sem az a stratégiai kihívást jelentő „keleti NATO”,⁴ mint aminek egyes nyugati vélemények időnként lefestik. Kína továbbra sem épít katonai szövetségeket, ilyen értelemben kerüli a formális elköteleződést, a megkötött stratégiai partnerségek pedig elsősorban gazdasági érdekeket tükröznek, nem pedig katonai szövetségi felelősségvállalást.

4 James Stavridis, „China and Russia Are Quietly Building a NATO Rival,” *Tufts University*, 2024. július 18., <https://sites.tufts.edu/fletcherussia/china-and-russia-are-quietly-building-a-nato-rival/>.

A közel-keleti térség kapcsán Kína előnye abban rejlik, hogy képes egyszerűen jó diplomáciai kapcsolatokat ápolni Iránnal, az öböl-menti arab államokkal és a régió egyéb fontos szereplőivel, ami a közel-keleti viszonyokat tekintve viszonylag ritka jelenség. Irán öböl-menti államok elleni légitámadásai ugyanakkor olyannyira elmérgesíthetik a felek közti viszonyt, hogy Kínának nehezebb lehet a jövőben megőrizni a partneri viszonyt minden érintettel. Másrészt az Iránnal régóta fennálló kapcsolata lehetővé teheti Peking számára, hogy közvetítői szerepet játsszon a feszültségek enyhítésében - a kínai diplomácia ennek megfelelően aktivizálódott is⁵, - ugyanakkor Peking befolyása nem elég erős ahhoz, hogy megakadályozza Teheránt abban, hogy Kína öböl-menti partnereit vegye célba. Ezzel együtt a katonai akciók végeztével Kínának lehetősége lehet egyfajta stabilizáló tényezőként jelen lenni a régióban, bekapcsolódva a megroggályodott energetikai és szállítmányozási infrastruktúra újjáépítésébe. Ez azonban semmiképpen sem jelenti majd azt, hogy átvenné az USA, mint domináns katonai hatalom szerepét a térségben.

Az iráni háborúnak Kelet- és Délkelet-Ázsia vonatkozásában is van néhány olyan aspektusa, amelyek befolyásolhatják a kínai biztonság- és regionális politika mozgásterét. Egyrészt már most láthatóak jelei annak, hogy Peking a befolyás kiterjesztésére igyekszik felhasználni a háború gazdasági következményeit. Így értelmezhető a bejelentés, miszerint Peking kész közösen dolgozni az ASEAN országaival az energiabiztonság erősítésében,⁶ illetve szintén ebbe az irányba mutat, hogy Kína biztosította a vele éppen fagyos viszonyban levő Fülöp-szigeteket, hogy nem fogja korlátozni az országba irányuló műtrágya exportját,⁷ amely termékből komoly ellátási problémákat okoz világszerte a háború.

Szintén érdekes kérdés, hogy az amerikai haderők átcsoportosítása a térségből a Közel-Keletre érdemben gyengíti-e az USA katonai képességeit, amelyek Kelet-Ázsiában a status quo megőrzését biztosítják - vagyis „rés keletkezik-e a pajzs”, - vagy csupán lélektani hatásuk van. Az amerikai erők átcsoportosítása minden esetre rávilágít arra, hogy Tokiónak vagy Szöulnak végső soron kevés

5 Orange Wang, „Can China still maintain good relations with Gulf states and Iran as fighting escalates?,” *South China Morning Post*, 2026. március 18., <https://www.scmp.com/news/china/diplomacy/article/3346919/can-china-still-maintain-good-relations-gulf-states-and-iran-fighting-escalates>.

6 Fan Chen, „China offers to help Southeast Asia counter impact of Middle East war on energy supplies,” *South China Morning Post*, 2026. március 19., <https://www.scmp.com/news/china/diplomacy/article/3347199/china-offers-help-southeast-asia-counter-impact-middle-east-war-energy-supplies>.

7 Reuters, „Manila says China has said it will not restrict fertiliser exports to the Philippines,” 2026. március 16., <https://www.reuters.com/business/energy/philippines-lower-house-grants-president-power-ease-fuel-taxes-2026-03-16/>.

ráhatása van Washington stratégiai döntéseire. A nyugati féltekére való összpontosítás hangsúlyozása a Trump-kormányzat részéről eddig is ismételt bizonytalanságot okozott Kelet- és Délkelet-Ázsiában az USA térségbeli terveit illetően, ezért függetlenül a léptékétől a mostani haderő átcsoportosítások egy amúgy is érzékeny pontra, vagyis az USA mint védelmi partner kiszámíthatóságára tapintanak rá. Emellett jelezhetik azt is, hogy az USA Kína-stratégiájában továbbra is a feszültség alacsony szinten tartása játszik fő szerepet, aminek alapját a tavaly október végi Trump-Hszi találkozó teremtette meg. Ami Kínát illeti, nem valószínű, hogy az amerikai erőknek eddig látott mértékű átcsoportosítása önmagában olyan katonai akcióra indítaná Pekinget, amely a status quo megváltoztatására, vagy a Tajvan feletti befolyás megszerzésére irányul. Kína egyelőre kivár, ám a közel-keleti háború elhúzódása és az USA katonai erőinek egyre nagyobb mértékű lekötése esetén a pekingi vezetés valószínűleg komolyan mérlegelné, hogy megtegyen olyan lépéseket, amelyekre egyébként csak valamikor a határozatlan jövőben határozná el magát.

**MAGYAR
KÜLTÜGYI
INTÉZET**